

جامستنان

ساختار، سبک و اصول فیلمناہ زوہسی

www.KitaboSunnat.com

وابرت ہک کی
ترجمہ محمد گنر آبادی

www.ketab.ir

سرشناسه: مک‌کی، رابرت، ۱۹۴۱-م. McKee, Robert
عنوان و نام پدیدآور: داستان: ساختار، سبک و اصول فیلمنامه‌نویسی / رابرت مک‌کی؛ ترجمه محمد گذرآبادی.
مشخصات نشر: تهران: هرمس، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری: چهارده + ۶۰۲ ص
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۵۶-۲۳۶-۲
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا.
یادداشت: عنوان اصلی: Story: Substance, structure, style and the principles of screenwriting
موضوع: فیلمنامه‌نویسی
موضوع: فیلم‌نامه‌ها -- فن
شناسه افزوده: گذرآبادی، محمد، ۱۳۴۵ - ، مترجم
رده‌بندی کنگره: PN1۹۹۶
رده‌بندی دیویی: ۸۰۸/۲۳
شماره کتابشناسی ملی: ۷۴۱۹۰۶۹

داستان

ساختار، سبک و اصول فیلمنامه‌نویسی

رابرت مک‌کی

مترجم: محمد گذرآبادی

این کتاب ترجمه‌ای است از:

Story: Substance, Style and the Principles of Screenwriting, Robert Mckee, Methuen, London, 1998

طراح جلد: حبیب ایلون

چاپ سی و دوم: ۱۴۰۱

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ: رسام

همه حقوق محفوظ است.

تهران، خیابان ولی عصر، بالاتراز میدان ونک، شماره ۲۴۹۳

تلفن: ۸۸۷۹۵۶۷۴

فهرست

یادداشت مترجم ۱۳

بخش اول: نویسنده و هنر داستانگویی

مقدمه ۳

فصل اول: مسئله داستان ۱۵

افول داستان ۱۵

نابودی یک حرفه ۲۱

الزام داستان ۲۵

داستان خوب، روایت مناسب ۳۰

داستان و زندگی ۳۲

توان‌ها و استعدادها ۳۷

مهارت فنی باعث شکوفایی استعداد است ۴۰

بخش دوم: عناصر داستان

فصل دوم: گستره ساختار ۴۵

واژه‌شناسی ساختار داستان ۴۵

ساختار ۴۷

حادثه ۴۸

صحنه ۵۱

لحظه ۵۴

سکانس ۵۵

پرده ۵۹

داستان ۵۹

۶۱	..... مثلث داستان
۶۴	..... شاه‌پیرنگ، خُرده‌پیرنگ، ضد پیرنگ
۶۸	..... تفاوت‌های صوری در درون مثلث داستان
۶۸	..... پایان‌های بسته در برابر پایان‌های باز
۶۹	..... کشمکش بیرونی در برابر کشمکش درونی
۷۰	..... قهرمان منفرد در برابر تعدد قهرمان
۷۱	..... قهرمان فعال در برابر قهرمان منفعل
۷۲	..... زمان خطی در برابر زمان غیرخطی
۷۳	..... علیت در برابر تصادف
۷۵	..... واقعیت پایدار در برابر واقعیت ناپایدار
۸۱	..... تغییر در برابر ایستایی
۸۳	..... سیاست طلرأحی داستان
۸۷	..... نویسنده باید از راه نوشتن زندگی کند
۹۱	..... نویسنده باید بر فرم کلاسیک تسلط داشته باشد
۹۳	..... نویسنده باید به چیزی که می‌نویسد اطمینان داشته باشد
۹۷	..... فصل سوم: ساختار و موقعیت
۹۷	..... جنگ علیه کلیشه‌ها
۹۸	..... موقعیت
۱۰۰	..... رابطه ساختار و موقعیت
۱۰۲	..... اصل ضابطه‌مند کردن خلاقیت
۱۰۵	..... تحقیق
۱۰۵	..... حافظه
۱۰۶	..... تخیل
۱۰۶	..... امر واقع
۱۱۰	..... گزینش‌های خلاقه
۱۱۵	..... فصل چهارم: ساختار و ژانر
۱۱۵	..... ژانرهای سینمایی
۱۲۴	..... رابطه میان ساختار و ژانر
۱۲۷	..... استادی و تسلط در ژانر
۱۳۰	..... محدودیت در کار خلاقه

۱۳۳	در آمیختن ژانرها
۱۳۳	باز آفرینی ژانرها
۱۳۴	وسترن
۱۳۴	درام روان‌شناختی
۱۳۶	داستان عشقی
۱۴۱	استقامت در کار
۱۴۵	فصل پنجم: ساختار و شخصیت
۱۴۵	شخصیت در برابر شخصیت‌پردازی
۱۴۹	تجلی شخصیت
۱۵۱	منحنی شخصیت
۱۵۳	ساختار و کارکردهای شخصیت
۱۵۵	نقطه اوج و شخصیت
۱۶۱	فصل ششم: ساختار و معنا
۱۶۱	احساس زیباشناختی
۱۶۳	پیش‌فرض
۱۶۶	ساختار به منزله فن بیان
۱۶۸	ایده ناظر
۱۷۱	معنا و فرآیند خلاقه
۱۷۳	ایده در برابر ضد ایده
۱۷۵	تعلیم‌گرایی
۱۷۹	آرمان‌گرا، بدبین، کنایه‌پرداز
۱۸۱	ایده ناظر آرمان‌گرایانه
۱۸۲	ایده‌های ناظر بدبینانه
۱۸۳	ایده‌های ناظر کنایی
۱۸۷	درباره کنایه
۱۸۸	معنا و جامعه

بخش سوم: اصول طراحی داستان

۱۹۵	فصل هفتم: ماده خام داستان
-----	----------------------------------

۱۹۷	فهرمان
۲۰۴	بیوند تماشاگر
۲۰۷	گام نخست
۲۱۰	دنیای شخصیت
۲۱۲	شکاف
۲۱۵	درباره خطر کردن
۲۱۸	تداوم شکاف
۲۲۱	نوشتن از درون به بیرون
۲۲۳	محلّه چینی‌ها
۲۴۰	آفریدن در درون شکاف
۲۴۴	ماده خام و نیروی محرکه داستان
۲۴۷	فصل هشتم: حادثه محرک
۲۴۷	دنیای داستان
۲۵۳	تألیف
۲۶۰	حادثه محرک
۲۶۸	ستون فقرات داستان
۲۷۱	جستجو
۲۷۲	طراحی حادثه محرک
۲۷۷	تعیین محل حادثه محرک
۲۸۱	کیفیت حادثه محرک
۲۸۵	خلق حادثه محرک
۲۸۹	فصل نهم: طراحی پرده
۲۸۹	گره‌افکنی فزاینده
۲۸۹	نقاط بی‌بازگشت
۲۹۲	قانون کشمکش
۲۹۶	پیچ و خم در برابر پیچیدگی
۳۰۱	طراحی پرده
۳۰۹	انواع دیگر طراحی
۳۱۳	پایان کاذب
۳۱۴	ریتم پرده

یادداشت مترجم

دقیقاً بیست سال پیش بود که در انزوای کامل، با دو، سه دیکشنری و بدون دسترسی به اینترنت یا کتابخانه، داستان را ترجمه کردم. همان موقع احساس می‌کردم کتاب بزرگی را دست گرفته‌ام اما پیش‌بینی این حجم از استقبال طبعاً محال بود. داستان مسیر زندگی من و خیلی‌ها را عوض کرد. نگاه ما را به معنا، جایگاه و اهمیت داستان تغییر داد و اعتماد به نفس فیلمنامه‌نویسان را بالا برد. نمی‌شود تصور کرد فیلمنامه‌نویس باشی و این کتاب را نخوانده باشی! رابرت مک‌کی بزرگ، این مرشد نهان‌بین، دست ما را گرفت و به ضیافتی برد که میزبانانش داستان‌گویان بزرگ تاریخ‌اند؛ ضیافت رازبینی و ژرف‌کاو، ضیافت آشنایی با یکی از ماندگارترین و عمیق‌ترین دستاوردهای بشر. بعد از خواندن داستان خود را و رابرت سنتی بس دیرینه و کهن احساس می‌کنیم، سنتی هزاران ساله که به سپیده‌دم تاریخ بشر می‌رسد. بعد از داستان، کتاب‌های زیادی درباره فیلمنامه‌نویسی ترجمه کردم، ده‌ها برابر آن خواندم، فرهنگ فیلمنامه را نوشتم، سال‌ها تدریس کردم و همواره درگیر نوشتن فیلمنامه بودم. به عبارت دیگر همه زندگی و وقتم صرف داستان و فیلمنامه شد. این مشغله بیست‌ساله مرا به اشرافی رساند که هنگام ترجمه داستان فاقد آن بودم. لذا هر بار که کتاب را تورق می‌کردم برخی اشتباهات در معادل‌گذاری‌ها آزارم می‌داد و بعضی جملات به دلم نمی‌نشست. منتظر فرصتی بودم که دستی در آن ببرم و متن را به چیزی که آرزو می‌کردم تبدیل کنم. بالاخره این فرصت دست داد و با وجود مشغله زیاد، تجربه تمام این سال‌ها را به کار گرفتم، متن را دوباره به طور کامل مقابله کردم و به ویراست جدیدی رسیدم که اکنون در دست دارید. روح ترجمه

قدیم را کاملاً حفظ کردم چون نیازی به تغییر آن نمی‌دیدیم و به‌علاوه می‌دانستم خوانندگان با این لحن و بیان اُخت شده‌اند و آن را دوست داشته‌اند. در ویراست جدید فارسی، بخش فیلم‌شناسی فشرده شده و در عوض واژه‌نامه جدیدی به انتهای کتاب اضافه شده است. امیدوارم بپسندید و از خواندنش لذت ببرید.

در پایان سلام می‌کنم و درود می‌فرستم به داستان‌گویان آینده، جوانانی که در سال‌های پیش رو این کتاب را خواهند خواند و حکمتی را که در برگ برگ آن نهفته خواهند بلعید. به جرگه نویسندگان خوش آمدید!

بندر انزلی

آذر ۱۳۹۹